

رویداد

دو قدم مانده به چهاردهمین جشنواره شعر فجر

چراغ چهاردهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر، فردا در اصفهان روشن می‌شود. مهر این خبر را منتشر کرده و به نقل از مهدی قرلی، دبیر اجرایی چهاردهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر نوشته است: این دوره از جشنواره عصر پنجشنبه ۱۲ دی در اصفهان آغاز می‌شود و امسال نیز همانند سال‌های گذشته، محفل افتتاحیه با حضور و شعرخوانی دبیران ادوار مختلف این رویداد ادبی برگزار خواهد شد. گویا در این محفل علاوه بر سعید یابانکی، دبیر چهاردهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر، محمدعلی بهمنی، پرویز بیگی حبیب‌آبادی، عبدالجبار کاکایی، اسماعیل امینی، محمود اکرامی‌فر، محمدکاظم کاظمی، جواد محقق و بهمن ساکی به عنوان دبیران دوره‌های گذشته حضور خواهند داشت.

قرلی این را هم گفته که در این محفل خسرو احتشامی، فضل ا... شیرانی (سَخا) و محمد مستقیمی (راهی) از شاعران پیشکسوت اصفهان شعرخوانی خواهند کرد. افتتاحیه ساعت ۱۷ و ۳۰ دقیقه و در تالار سوره حوزه هنری در اصفهان، خیابان آمادگاه، روبه روی هتل عباسی برگزار می‌شود.

عطف

«گرگ‌سالی» به چاپ چهارم رسید

آخرین رمان مرحوم امیرحسین فردی که درباره یک شخصیت انقلابی است به چاپ چهارم رسیده است.
فارس این خبر را منتشر کرده و نوشته که رمان گرگ‌سالی در ادامه رمان موفق اسماعیل نوشته شده با این تفاوت که داستان این رمان بر خلاف اسماعیل، در دامنه‌های سیلان روی می‌دهد.
دراین رمان برای شخصیت انقلابی داستان که اسماعیل نام دارد شرایطی به‌وجود می‌آید که ناگزیر می‌شود برای امنیت بیشتر پایتخت را ترک کند و به روستایی در دامن سیلان، نزد مادر بزرگش برود و آنجا با مشکلاتی روبه‌رو می‌شود. او در سیلان می‌شوند آمریکایی‌ها که در آن زمان کشت و صنعت مغان را در دست داشتند، می‌خواهند به اصلاح نژاد گرگ‌های دامنه سیلان اقدام کنند و این مساله منجر به ایجاد گرگ‌هایی آدمخوار شده که مردم منطقه را به شدت آزار می‌دهند. اگر به نسخه‌های دیجیتال یا صوتی عادت کرده‌اید، رمان گرگ سالی پیش از این به صورت دیجیتالی و صوتی نیز از سوی سوره مهر منتشر و در پایگاه اینترنتی آمازون نیز قرار گرفته است.

دنگ

گروه گر شهر تهران در «وحدت»

این بار قرار است گروه کر شهر تهران با شمایی متفاوت‌تر از همیشه ظاهر شود. تازه‌ترین کنسرت این گروه روزهای بیست‌وسوم و بیست‌وچهار دی‌ماه در تالار وحدت برگزار می‌شود و آن‌طور که مهر خبر داده، سرپرستی و رهبری این ارکستر را مهدی قاسمی برعهده دارد. اجرا در ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه خواهد بود و شامل آثاری از بتهوون و محمد سعید شریفیان، رافائل میناسکانیان به‌عنوان تکنواز پیانو، نمازاهدی کنسرت مایسترو وهادی قضات به‌عنوان تک‌خوان آلتو حضور دارد.

گروه کر شهر تهران در سال ۱۳۷۸ توسط مهدی قاسمی تشکیل شد. این گروه تا کنون با برگزاری ده‌ها کنسرت داخلی و خارجی، شرکت در جشنواره‌های متعدد و مشارکت در ضبط آثار آهنگسازان معاصر ایرانی همچون احمد پژمان توانسته خود را به‌عنوان یک گروه پویا و فعال مطرح کند. این گروه در چند اجرا نیز با ارکستر سمفونیک تهران به رهبری علی‌رهبری و همچنین شهرداد روحانی همکاری داشته است. گروه کر شهر تهران در جشنواره موسیقی کرال خاورمیانه که سال ۲۰۱۵ در دب‌ی برگزار شد، رتبه دوم را کسب کرده است. مهدی قاسمی، مدرس دانشگاه هنر و هنرستان موسیقی دختران تهران، رهبری این‌کنسرت را برعهده دارد. این گروه در کنار اجرای رپرتواری از قطعات دوران باروک تا معاصر، قطعاتی از موسیقی محلی ایران، آثار آهنگسازان معاصر ایرانی، موسیقی فیلم را به اجرا گذاشته است.

شهبانوی گیتی معرفی می‌شود

کتاب شهبانوی گیتی درباره خطابه حضرت زینب (س) در کوفه و شام است که به سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی امروز رونمایی می‌شود. این خبر را ایما منتشر کرده و نوشته که مریم خیام نکویی به عنوان نویسنده این کتاب سبک زندگی حضرت زینب (س) را مد نظر قرار داده است.

خوشنویسی نستعلیق کتاب توسط خیام نکویی و خوشنویسی نسخ توسط عذرا عبدا...پور و نگارگری آن توسط استاد رضا بدرالسماء انجام شده و همچنین با طراحی گرافیک علیرضا شهریاری و خدمات تولید و چاپ و صحافی آن با نظارت و توسط گروه فرهنگی هنری رواق انجام گرفته است. مراسم رونمایی این کتاب

جایگاه ادبی حضرت زینب کبری(س) در ادبیات فارسی در گفت‌وگو با مهدی امین فروغی نویسنده و پژوهشگر

خانواده‌ای اهل «بیت»

در شعر فارسی به دنبال ردپای شاعرانی بودیم که از حضرت زینب(س) سروده باشند و بدون تردید، مهم‌ترین شعری که درباره این بانوی بزرگوار به یاد آوردیم «زینب، زینب» ^[۱] است که با صدای استاد سلیم موذن‌زاده اردبیلی در خاطره‌ها زنده می‌شود، اما برای یافتن شاعران و شعرهای بیشتر پای توضیحات مهدی امین فروغی، موسیقیدان و پژوهشگر ادبیات‌آیینی نشستیم و دریاقتیم نه تنها درباره حضرت زینب(س) اشعار متعدد سروده شده، بلکه ایشان خود نیز شاعر بوده و جایگاهی دارد در ادبیات عرب.

آنچه در ادامه می‌خوانید حاصل گفت‌وگویی است که به سبب آگاهی و استادی مهدی امین فروغی، بی‌هیچ حاشیه و اضافه‌ای مسیر درست را در پیش گرفته و از شاعری و سخنوری حضرت زینب(س) آغاز شده و در یک سفر کوتاه تاریخی رسیده به شعر فارسی و جایگاه بانو در شعر دیروز و امروز ما.

خانواده پیامبر، همه شاعر بودند

حضرت زینب(س) در خانواده‌ای پرورش پیدا کرد که جملگی از سخنوران و فصحای بزرگ روزگار خودشان بودند و هر یک آثاری شگفت در زمینه نثر و نظم به یادگار گذاشته‌اند. پیامبر اسلام(ص)، از فصیح‌ترین مردم عرب بود و کتابی آورد که بر تارک ادبیات عرب می‌درخشد. فصاحت و بلاغت قرآن بر همه روشن است. علی مرتضی(ع) می‌گفت: نحن امرا الکلام. یعنی ما پادشاهان ملک سخن هستیم و تنها کتاب نهج البلاغه شاهی بر این سخن است و همین‌طور مادر حضرت زینب(س) هم از فصحای روزگار بود و خطبه‌ای که از او به جای مانده به نام خطبه فدکیه نشانگر این معناست. چنان‌که می‌دانید حضرت فاطمه(س)، حضرت خدیجه(س)، حضرت زینب(س)، حضرت ام‌البنین، حضرت ام‌الکثوم و رباب و دیگران همه شاعر بودند و از همه آنها شعر باقی مانده است. بیت پیامبر، علاوه بر معنویت، بیت فصاحت و بلاغت بود. این بانو در چنین محیطی پرورش پیدا کرد و خود نیز از سخنوران بزرگ روزگار بود و خطبه‌هایی که یادگار مانده نشانگر این معناست که بانو پرورش یافته بیت علم و ادب و کمال بود.

چرا در مدیحه و مرثیه جای بانوان خالی بود؟

در قرون اولیه اسلام – چه در ادبیات عرب و چه در ادبیات فارسی – کمتر به شعری برخورد می‌کنیم که به‌طور مستقل به بانوان پرداخته باشد. مثلاً در قرون اولین شعر فاطمی نمی‌بینیم مگر به تلمیح و اشاره. این که شاعری اثری تابناک و مستقل درباره حضرت زهرا(س) سروده باشد کمتر هست اما در دوران معاصر این رویکرد بسیار دیده می‌شود و درست است چرا که شعر ما مردانه بوده و این نقصان شعر ما بوده که زنان در آن جایی نداشته و زمانی که زنان دیده شدند و اهمیت آنها بر همگان روشن شد، این نقیصه در ادبیات ما روی به جبران نهاد و در روزگار ما برای سایر بانوان هم اشعار مستقل سروده و کنگره‌هایی برگزار می‌شود؛ درباره حضرت فاطمه(س) و حضرت خدیجه(س) و

بانویی که فصیح بود و شاعر

پس از واقعه عاشورا، نخستین کسانی که به مرثیه‌سرایی پرداختند برای اباعبد... بازماندگان خانواده حضرت بودند. اشعاری در دست هست از امام سجاد(ع)، از رباب، ام‌البنین و سایر بانوان و بازماندگان که به مرثیه‌سرایی پرداختند و اشعاری تابناک سرودند. در میان آنها اشعاری از زینب کبری(س)، در دست هست که نشان دهنده تسلط این بانوست بر شعر و ادب و سخن و کلام. در طول سفر اسارت، جابه‌جا حضرت زینب(س)، خطبه‌هایی خوانده که در اوج فصاحت و بلاغت است. دکتر عایشه بنت‌الشاطی در کتاب بانوی قهرمان کربلا نوشته: کسی که گفتار زینب(س) را شنیده بود، نقل می‌کند هرگز پرده‌نشینی را به سخن‌پردازی او ندیده بودند و گویی با زبان پدرش علی(ع) سخن می‌گفت و هنوز سخن او به اتمام نرسیده بود که تاثیر سخنش این بود که صدای ناله و شیون مردم بلند شد. در بداهه‌سرایی نیز حضرت زینب(س) از نام‌آوران روزگار بود چنان‌که در همان سفر در بازار کوفه، اشعار معروفی را سروده بود ^[۲]. ایشان سخنور بود و شاعر بود و خطیب بود و بیراه نیست اگر پس از واقعه عاشورا شاعران و سخنوران بسیاری زبان به مدح حضرت زینب(س) گشوده باشند.

سایر بانوان اهل بیت.

چه بسا به دلیل پرده‌نشینی بوده که در قرون اولیه شاعری درباره آنها نسروده و گویی شاعران پرهیز داشتند از این که به‌طور مستقل شخصیت یک بانو را مدح کنند، می‌تواند این یک دلیل باشد؛ دلیل دیگر می‌تواند مردانه بودن شعر باشد و اگر از زنان، بگیریم از همان قرن چهارم به این سو که کسایی مروزی مرثیه‌سرایی و مدیحه‌سرایی اهل بیت را آغاز کرد، کسانی که از حضرت زینب(س) نام برده و درباره‌اش سروده‌اند، از تعابیری چون زینب بلاکش، مصیبت‌زده و محنت‌نصیب و از این دست، بهره گرفته‌اند؛ زینبی که خار شد، زینبی که به بند اسیری رفته بود. این نگاه حاکم بود در مرثی‌ا ما اما عصر حاضر و به‌خصوص از مشروطه به این سو، نگاه دیگری به کربلا شکل گرفت. اگر تا آن روزگار کربلا، بلا بود، مصیبت بود و باید برآن گریه می‌کردند از مشروطه به این سو، جنبه حماسی و پرشکوه واقعه عاشورا پیش چشم مردم قرار گرفت. به‌عنوان مثال کتاب‌هایی که در حوزه تاریخ و مقتل نوشته شده، پیش از مشروطه چنین است: بحر الدوموع، فیض الدوموع، الدمعه الساکبه و طوفان البكاء. کلید واژه‌های ذکر شده در این کتاب‌ها اشک است و آه و مصیبت. اما از عصر مشروطه به بعد در کتاب‌های تالیف شده با چنین عناوینی روبه‌رو می‌شوید: رستاخیر عاشورا، شهید جاوید، قهرمان کربلا، حماسه عاشورا و ... نگاه حماسی به عاشورا شامل حضرت زینب(س) هم می‌شود و مثلاً دکتر عایشه بنت‌الشاطی نام کتابش را می‌گذرد که زنده بطله کربلا یعنی بانوی قهرمان کربلا. نگاهی رایج می‌شود که این زن یک قهرمان بود و نباید فقط به محنت‌های او نگریست. این نگاه تداوم می‌یابد و به روزگار ما می‌رسد و در شعر هم تسری پیدا می‌کند.

جمعه ۱۳ دی ماه ساعت ۱۸ در مرکز فرهنگی هنری سوره حوزه هنری اصفهان برگزار می‌شود و همچنین نمایشگاه آثار خوشنویسی مریم خیام نکویی تا روز چهارشنبه مورخ ۱۸ دی ماه در گالری همان مجموعه از ساعت ۱۰ تا ۱۹ برای بازدیدکنندگان ادامه خواهد داشت.

شعر عاشورایی کدام مسیر را پیمود؟

پس از اهل بیت و بازماندگان خاندان اباعبد...، خیل شاعران عرب پیشگامان مرثیه‌سرایی برای اباعبد... و زینب کبری(س) بودند. از میان شاعران عرب می‌توان به دعبیل خزایی، علی‌بن اسحاق بغدادی، ابن حماد، شیخ حسن مخزومی و بسیاری دیگر اشاره کنیم که به مدح و مرثیه حضرت زینب(س) پرداخته‌اند. صرف‌نظر از شاعران عرب، می‌دانیم از قرن چهارم هجری در ادبیات فارسی سوگ سروده‌های عاشورایی آغاز شد و ابتدا شاعران به تلمیح از عاشورا سخن می‌گفتند، اما با کسایی مروزی شعر عاشورایی جان گرفت و شاعران به تصریح از عاشورا سخن گفتند و یک به یک شاعران بزرگ پارسی‌گوی، به سرودن کربلا و قیام اباعبد... و حماسه زینب کبری(س) پرداختند و این کهکشان ادامه دارد تا روزگار ما.

در روزگار ما، می‌دانیم در دو حوزه به‌خصوص اشعاری درباره حضرت زینب(س) سروده شده؛ یکی در حوزه مرثی‌ و دیگری در نوحه‌ها. از این همه، زینب، زینب مرحوم سلیم موذن‌زاده اردبیلی از آثاری است که گویی مهر و نشان قبول اهل دل را با خود دارد. بعضی آثار هست که چنان در دل و جان مردم ماندگار می‌شود که گویی یک نشان تاییدی از عالم غیب با خود دارد. زینب، زینب این گونه است و هرگاه این نوحه را می‌شنویم، دگرگون می‌شویم و روانش شاد که این اثر را از خویش به یادگار گذاشت. منظومه‌ای دارد عمان سامانی به نام گنجینه اسرار که در بخش وداعش شعری آمده در وصف حضرت زینب(س) ^[۳] که حسام‌الدین سراج آن را خوانده و محمد میرزمانی نیز آهنگسازی کرده است.

شعر رسالتش را به انجام رسانده؟

بی‌تردید هنوز شعر رسالتش را درباره حضرت زینب(س) انجام نداده است. چرا که انسان‌های قدسی و آسمانی، پرده‌نشین هستند و هر کس به اندازه سعه و جودِی خودش آنها را درک می‌کند و می‌ستاید. در واقع هر کس از انسان‌های قدسی سخن می‌گوید و آنها را مدح می‌کند، خودش را مدح می‌کند. مادح خورشید، مداح خود است که سعه و جودی خودش را نشان می‌دهد. بنابراین هر شاعر از زاویه خودش انسان‌های آسمانی را می‌بیند و بهره‌ای را که می‌تواند از آنها بگیرد در شعر می‌سراید. ولیکن تمام معنویت انسان‌های قدسی را نمی‌توان سرود و شاعران هر چند بسیار جهد می‌کنند که بهره بیشتر از این ذوات مقدسه بگیرند اما اگر گمان بریم که آنچه شاعر می‌گوید همه حقیقت آنهاست، به خطا رفته‌ایم. افلاطون می‌گوید: حقیقت آنی‌ای بود که از آسمان بر زمین افتاد و شکست. هر کس تکه‌ای از آن را برداشت و خود را در آن دید و پنداشت حقیقت تنها در دست اوست درحالی که حقیقت در دست همگان بود.

قرن‌های اولیه

از تعابیری چون زینب بلاکش، مصیبت‌زده و محنت‌نصیب و از این دست، بهره گرفته‌اند اما پس از مشروطه جنبه حماسی و پرشکوه واقعه عاشورا پیش چشم مردم قرار گرفت

خواهرش بر سینه و بر سرزنان رفت تاگیرد برادر را عنان سیل اشکش بست بر شه، راه را دودآهش کرد حیران، شاه را در قفای شاه رفتی هر زمان بانگ مهلا مهلنش بر آسمان کای سوار سرگران کم‌کن شتاب جان من لختی سبکتر زن رکاب تا ببوسم آن رخ دلجوی تو تا ببویم آن شکنج موی تو شه سراپا گرم شوق و مست‌ناز گوشه چشمی به آنسو کرد باز دید مشکین مویی از جنس زنان بر فلک دستی و دستی بر عنان زن مگو مرد آقرین روزگار زن مگو بنت الجلال اخت الوقار زن مگو خاک درش نقش جبین زن مگو، دست خدا در آستین

زینب زینب زینب زینب شمشیر دو پهلو دان برنده بیان زینب زینب زینب زینب قارداش باشونین اوستونده زولفی آرازان زینب زینب زینب زینب صحرای مصیبت ده غمنن قوجالان زینب

با هلالاً لَمّا استتم کمالا عَالَةً حَسَنَةً فَأَبْدا غُرُوبا ما توهمت یا شقیق فَوَادی کان هذا مقدرًا مکتوبا یاخی فاطم الصغیره کلم‌ها فقد کاد قلبها ان یدوبا یاخی قلبک الشقیق علینا ما له قد قسی و صار صلیبا

زینب زینب زینب کنز حیا زینب کان وفا زینب زینب زینب زینب درد آشنا زینب غرق بلا زینب غم قهرمانی زهرا نیشانی ای روح با ایمان جانیم سنه قوریان زینب زینب زینب سرگشته دوران آواره توفان زینب زینب زینب حفظ عهد و پیمان شیر شه مردان زینب زینب زینب محبوبه جانان قرآئینه قوریان زینب زینب زینب کنز حیا زینب کان وفا زینب زینب زینب زینب درد آشنا زینب غرق بلا زینب غم قهرمانی زهرا نیشانی ای روح با ایمان جانیم سنه قوریان